

นโยบายการคลัง

(Fiscal policy)

ความหมายอย่างสั้น

นโยบายการคลัง คืออะไร

นโยบายการคลัง (Fiscal policy) คือ นโยบายในการหารายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาล รัฐบาลหารายได้โดยการเก็บภาษีประเภทต่างๆ ทั้งจากผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้มีรายได้ อาทิเช่น ภาษีเงินได้ ภาษีการค้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีศุลกากร เป็นต้น ส่วนการใช้จ่ายก็กระทำโดยจ่ายจากเงินงบประมาณ โดยผ่านทางส่วนราชการกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ

ความสำคัญของเรื่อง

การใช้นโยบายการคลังของรัฐบาล เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างเสถียรภาพและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น ถ้าเราพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าเกี่ยวข้องกับพวกเราทุกคน กล่าวคือในการหารายได้ของรัฐบาลนั้น รัฐบาลกระทำโดยการจัดเก็บภาษีจากประชาชนซึ่งก็คือพวกเราๆ ท่านๆทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสาขาวิชาชีพไหน เป็นแรงงานลูกจ้างหรือนายจ้างก็ต้องเสียภาษีกันไป ตามอัตราในแต่ละประเภท ลูกจ้างแรงงานก็เสียภาษีเงินได้ ผู้ผลิตสินค้าและบริการก็เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ส่งสินค้าเข้าจากต่างประเทศมาขายก็เสียภาษีศุลกากร เป็นต้น

ส่วนทางด้านค่าใช้จ่ายของรัฐบาล พวกเราก็ได้รับผลกระทบตอบแทนกลับมาโดยถ้วนหน้า ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือการใช้จ่ายของรัฐบาลในภาคของการผลิตหรือลงทุนสร้างสินค้าที่เป็นปัจจัยพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการดำรงชีพ ซึ่งได้แก่ ถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น

ความหมายโดยละเอียด

บทบาทของนโยบายการคลัง

บทบาทของนโยบายการคลังมีที่โดดเด่นมี 3 ประการ คือ

1. บทบาทในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ดังนั้น เมื่อใดที่ระบบเศรษฐกิจเกิดปัญหาขึ้น รัฐบาลก็จะเข้ามาแก้ไขโดยการใช้นโยบายการคลังและการเงินตามความเหมาะสมตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นในประเทศ ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นไปเรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลกระทบที่ตามมาจะก่อให้เกิดปัญหาในด้านการใช้ทรัพยากรการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ และการออมเงิน

ของประชาชน ดังนั้นรัฐบาลจะใช้นโยบายการคลังโดยการเก็บภาษีเพิ่ม เช่นภาษีเงินได้ และภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะมีผลต่อปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบ และต่อระดับราคาสินค้า

2. บทบาทในการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ (Allocation of Resource)

เนื่องจากทรัพยากรหรือปัจจัยในการผลิตของประเทศมีจำกัด รัฐบาลจึงจำเป็นต้องมีมาตรการหรือบทบาทในการจัดสรร แบ่งปันทรัพยากรเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและบริการให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชน สินค้าและบริการนี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

- a. สินค้าและบริการสาธารณะูปโภค คือ สินค้าที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะอุปโภคบริโภคได้ เป็นสินค้าบริการสาธารณะ สินค้าประเภทนี้มักจะผลิตหรือดำเนินการโดยรัฐ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ น้ำประปา การรถไฟ เป็นต้น หรือเป็นธุรกิจประเภทที่มีผลทางสังคมโดยรวม เช่น การสร้างโรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล เป็นต้น โดยรัฐอาจจะทำเองหรือส่งเสริมให้เอกชนทำโดยให้การอุดหนุน (Subsidize) ก็ได้
- b. สินค้าสำหรับผู้บริโภคทั่วไป ส่วนใหญ่จะผลิตโดยผู้ประกอบการเอกชนทั่วไป ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า รถ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3. บทบาทในการกระจายรายได้

จุดมุ่งหมายในการกระจายรายได้ของรัฐบาลก็คือ เพื่อความเป็นธรรมในสังคม ทั้งนี้เพราะประชาชนในสังคมยังมีโอกาสและความสามารถไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น รัฐบาลจึงใช้นโยบายการคลัง โดยการเก็บภาษีจากประชาชนทั่วไปที่มีความสามารถเสียภาษี และกระจายรายได้ไปให้กับคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ เด็กจรจัด และคนสูงอายุ ตัวอย่างเช่น จัดสร้างที่พักพิงสำหรับเด็ก ร้อนเร่จรจัด คนสูงอายุ จัดสร้างโรงพยาบาลรักษาคนพิการฟรีหรือในอัตราต่ำ จัดตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอด เป็นต้น

ข้อพิจารณาในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

เมื่อมีความเข้าใจในการใช้นโยบายการคลังของรัฐ โดยมีหลักใหญ่คือ เสียผลประโยชน์โดยรวมของประชาชนในประเทศแล้ว ประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจโดยทั่วไปจะสามารถประเมินผลการทำงานของรัฐบาลได้ว่า เมื่อเกิดปัญหาขึ้น รัฐได้ดำเนินการหรือไม่ดำเนินการอย่างไรที่จะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจ และเมื่อมีความรู้ความเข้าใจถึงเป้าหมายในการดำเนินนโยบายทางการคลัง เช่น การเก็บภาษีเพิ่ม และการใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณะูปโภคให้กับประชาชนแล้ว เราในฐานะทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคจะได้นำความร่วมมือ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันในที่สุด

คำใบ้(Keywords): Fiscal Policy, นโยบายการคลัง นโยบายการเงิน เศรษฐศาสตร์ ความรู้อ้างอิง นิยาม
ธุรกิจ

แหล่งข้อมูล :

ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย. (2535). หลักเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬา.

เกี่ยวกับผู้จัดทำ :

ชื่อ : นางเรวดี ช้างบุญชู

การศึกษา : เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์ : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
งานด้านสินเชื่อและการวิจัยเพื่อการพัฒนาของธนาคารพาณิชย์
งานบริหารการเงินในธุรกิจเอกชน